

INFORMACIJA

o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 v primerjavi z gibanji v občini Ljubljani Šiška ter nekatera razmišljanja o ukrepih za uresničevanje resolucijskih izhodišč za leto 1981.

Po podatkih, ki so nam znani v občini in republiki za prva dva meseca leta 1981 (v občini šele v letošnjem letu uvajamo spremljanje rasti fizičnega obsega proizvodnje, ker je to pomemben element pri spremljanju gibanj) ugotavljamo, da se nam resolucijska izhodišča za leto 1981 ne uresničujejo tako, kot smo želeli. Zato bi ob prebiranju teh vrstic morali razmišljati tudi o tem, ali je sedanji trenutek ta, da že pričnemo razmišljati o nekaterih ukrepih tekoče ekonomske politike, ki naj bi pripomogli k uresničevanju resolucije.

Značilnosti gospodarskega gibanja v prvih dveh mesecih leta 1981 se kažejo v naslednjem:

- industrijska proizvodnja je v upadanju: SR Slovenija izkazuje poprečno 2,6 % stopnjo rasti industrijske proizvodnje, kar je za 1,4 % nižja, kot je bila planirana. Proizvodnja upada zlasti v tistih dejavnostih, ki so močno odvisne od uvoza reprodukcijskega materiala, prodaja pa je namenjena predvsem za domače tržišče. Zaradi zaostrenih problemov pri oskrbi s surovinami in repromaterialom ter visoke rasti domačih cen, se znižuje dinamika rasti tudi v tistih dejavnostih, ki so v letu 1980 dosegle že ugodne izvozne rezultate.

V občini Ljubljana Šiška je planirana skupna stopnja rasti proizvodnje 5 %. Če ocenjujemo prva dva meseca, ugotavljamo, da prehitavamo plane za 0,5 poena, vendar nam struktura znotraj tega kazalca kaže naslednje rasti:

januar 4,7 %

februar 5,8 % glede na mesečno poprečje leta 1980

	januar	februar	razlika
sredstva za delo	8,2	10,2	+
blago za potrošnjo	5,1	6,7	+
reprodukcijski material	3,4	3,4	- 1,6 - 2,2

Ta ugotovitev je zlasti zaskrbljujoča zato, ker se iz proizvodnje repromateriala oblikujejo vsi tisti temelji, ki pogojujejo ekonomsko stabilizacijo. Če porast proizvodnje (ali padec) ocenjujemo skpozi porast zalog, so le te januarja višje za 9 %, februarja pa skupno 9,2 % v primerjavi z mesečnim poprečjem preteklega leta. Najvišji je porast zalog pri sredstvih za delo (januar 20,3 %, februar 19,7 %) zaloge reprodukcijskega materiala so večje (januar 7,2 % ter februar 7,4 %) dočim rastejo zaloge blaga za široko potrošnjo 6,9 % v januarju ter 7,4 % v februarju. Če k temu dodamo še dejstvo, da je bila v 40 organizacijah združenega dela oskrba s surovinami in materialom slaba, v šestih (6) organizacijah združenega dela pa celo kritična in je izvršni svet v teh primerih moral celo ukrepati. Še slabša oskrbljenost s surovinami in materialom iz uvoza se je pokazala v 35 organizacijah združenega dela, v 11 organizacijah združenega dela pa je bila celo kritična in je moral izvršni svet v nekaterih primerih ukrepati. Šlo je za takšne organizacije združenega dela, ki so izvozno usmerjenost pogojevale z v celoti pokritim uvozom. Zato je tudi opazen rahel upad izvozne usmerjenosti.

Po informacijah OZD v občini je zaradi dviga svetovnih cen prišlo do povečanja uvoznih cen za naslednje materiale:

- nafta, ki je povišanje svoje cene prenesla na druge artikle, ki smo jih uvozili,
- premog za koksiranje — v posredovani obliki cene,
- bombaž, preja za tekstilno industrijo,
- kemična sredstva za kemično industrijo,
- elektronski artikli za potrebe elektronike.

Poleg tega, da je prišlo do povečanja cen goriva (tekočih) je bila v 11 (enajstih) organizacijah združenega dela oskrba s temi gorivi slaba.

Vse takšne in podobne ugotovitve so imele svoj odraz tudi v zmanjšanju naročil za proizvodnjo. Medtem ko je dinamika naročil za domači trg še sorazmerno ugodna, je situacija slaba, če ne celo kritična pri naročilih za izvoz. Od 60 OZD, ki izvažajo je 17 OZD ali 30 % takih, kjer so naročila za izvoz slaba, pri 8 (osmih) organizacijah združenega dela pa celo kritična, kar pomeni, da od 60 OZD, ki izvažajo, 25 OZD ali 42 % nima točno opredeljenih ekonomskih ciljev v izvozu. Če le temu dodamo še dejstvo, da se izvozna naročila zahtevajo z izpolnitvijo zelo hitrim rokom, potem je jasno, da ob pomanjkanju osnovnih surovin in repromateriala

organizacije združenega dela niso v stanju takoj realizirati izvoznih naročil.

Ob vsej tej zelo oteženi gospodarski situaciji so se v procesu družbene reprodukcije pojavljali problemi višanja cen, med njimi tudi cen reprodukcijskega materiala, ki vplivajo na zoženost družbenoekonomskih odnosov v zunanjetrgovinski menjavi, kot na domačem tržišču, ki mu delne težave povzroča tudi zmanjšanje zaposlovanja v gospodarstvu ter večanje zaposlovanja v družbenih dejavnostih zaradi posledic aktiviranja objektov socialne infrastrukture. V taki situaciji se sprejema nov zakon o cenah v težkih stabilizacijskih razmerah družbene reprodukcije. V kemični industriji ne bomo zadostili povpraševanju zaradi vse bolj prisotne inflacije, ki čedalje bolj raste, pritiska na cene, pri samoupravnem dogovarjanju cen se kažejo pojavne oblike dolgoletnega sistema administrativnega urejanja cen. Kmetijsko relativno slaba letina je prebila vse meje doslej zadrževanih cen, zato je ravno ta tok sproščanja cen kmetijskih pridelkov kot posledica administrativnega določanja (beri zadrževanja) cen eden od hudih povzročiteljev inflacijskih procesov. Iz izhodišča, ki kaže na takšno naravnost v naši občini, gre nedvomno povzeti nekatera neurejena ekonomska vprašanja v republiki, ki se v končni konsekvenci prenašajo na nižje oblike družbenopolitičnih skupnosti. Zaradi neusklajenih planov republiških SIS materialne proizvodnje (tudi družbenih dejavnosti), ki naj bi se uskladili do konca aprila 1981 prihaja do nejasnosti v načrtovani usmeritvi porabe, kar nedvomno znižuje ob rasti inflacijo dosežemo akumulacijo v letu 1980, ki s tem postaja v bilanci družbene reprodukcije vse manjša in neefektna, če jo ni mogoče spremeniti v kapitalno cirkulacijo, da se ne drži v sredstvih TOZD—ov, kjer nima vrednosti, niti moči. Objektivno dejstvo je sicer v tem, da opredelitev do izvoznih kreditov še ni znana in da je zamujanje v tem pogledu razvrednotenje ustvarjanje akumulacije v letu 1980, kar bi morali na vsak način preprečiti.

Ob razmišljanju, da v sedanjih trenutkih stabilizacijene moremo zanemariti ukrepov za ohranitev socialne varnosti, da moramo v prihodnje zagotavljati sredstva za kompenzacije, se nam vsiljuje vprašanje, na kom je poteza, da bi lahko te načrte (cilje) ki smo jih sprejeli z resolucijo, tudi uresničili.

Poteza za zmanjševanje cen je nedvomno v veliki prizadevnosti organizacij združenega dela, da porast nadomeste z boljšim gospodarjenjem in izkoriščanjem notranjih rezerv, kjer tudi zmanjšanje družbene režije ni zadnji od elementov notranjih rezerv. Poteza pa je tudi na kadrih v organizacijah združenega dela, da bi naloge, ki so si jih ali smo si jih zadali s plani 1981 oziroma s dolgoročnimi plani 1981 — 1985 tudi znali uresničiti. V tem pogledu še nismo prišli v fazo konkretnega preverjanja sposobnosti kadrov v organizacijah združenega dela, nedvomno pa je to naloga, ki nas še čaka.

Seveda pa uresničevanje resolucijskih stališč za leto 1981 ni kratkoročna naloga. Vendar pa ekonomska nestabilnost vpliva na kvaliteto dela v OZD ter v končni konsekvenci na primarno delitev družbenega proizvoda. Zato bomo morali razmišljati o tem, kako, na kakšen način ter kdaj bomo samoupravno dogovorili in izvajali v praksi:

- uskladitev vseh oblik porabe z rastjo dohodka oziroma, da bomo funkcionalnost svobodne menjave dela sankcionirali z adekvatnim financiranjem, za katerega verifikacijo mora odločati najmanj zbor združenega dela, če ne še vsi skupščinski zbori;

Po podatkih je realizacija skupne porabe od 1. 1. do 28. 2. 1981 v mejah normalne dinamike dotoka. Tako znaša skupna višina vplačnih sredstev za 9 SIS 398,691.000 din (1980/390.127.000 din) in je za 2,2 % večja kot v letu 1980, čeprav je stanje v posameznih SIS dokaj različno. Glede na to, da se je vsebina programov nekaterih SIS spremenila zaradi prenosa dela programov iz republiških skupnosti na občinske in sprememb v sistemu združevanja sredstev ter spremenjenega načina obračunavanja in vplačevanja sredstev bomo lahko podali natančnejšo oceno o gibanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v II. tromesečju.

IS SR Slovenije (Poročevalec SRS 24. 3. 1981, št. 7) predlaga razne ukrepe za ohranitev socialno—ekonomske varnosti delavcev in občanov. V Komiteju za družbene dejavnosti in v posameznih SIS je organizirana aktivnost z namenom, da se ukrepi proučijo in izvede njihova realizacija, kar bo pomenilo ohranjanje že dosežene socialne varnosti predvsem pri najbolj ogroženih kategorijah delavcev in občanov.

- ustvarjanje večje proizvodnje moramo pogojevati z rastjo višjega dohodka na zaposlenega na podlagi intenzivnega gospodarjenja ob adekvatnem optimalnem povpraševanju, ki ga vzpodbuja sedanji cikel domačega in tujega tržišča;

— maksimalno izkoriščanje razvojnih kapacitet še vedno preprečujejo subjektivne ocene o prestrukturiranju gospodarstva na domači osnovi znanja in tehnologije; zato prihaja (ali sploh ne prihaja) do prepočasnega razvijanja samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v dohodkovnem povezovanju pri zagotavljanju surovin za nemoten reprodukcijski proces v proizvodnji. V tem smislu je pričakovati premike v prestrukturiranju gospodarstva šele ob koncu tega srednjeročnega obdobja, vendar se nam mora ob tem izpostaviti zahteva, po prestrukturiranju gospodarstva:

— v tržni obliki (kratkoročno) izpeljana takoj, z večjim združenjem lastnih sredstev;

— v planski obliki (dolgoročno) ob intenzivnejših preučevanjih družbenih in ekonomskih ciljev novih usmeritev.

V tem pogledu bomo morali, še močneje kot doslej, angažirati naše znanstvene institucije, da bodo odločitve imele tudi strokovno raven. Če pa ob tem izpostavljamo, da bodo materialne možnosti našega gospodarstva rasle ob rasti družbenega proizvoda 3,5 le z 2,6 % sredstev za nove posege in ob tem ne bomo mogli preseči meje 34 % deleža družbenega proizvoda za nove investicije, da bo rast uvoza repromateriala v višini 2 %, opreme pa celo pod nivojem iz leta 1976, se nam morajo kot ukrepi tekoče ekonomske politike gospodarstva občine (ob tem poudarjamo, da ne gre za zaprt prostor v okviru občinskega gospodarstva, ker tak pojem preprosto ne vzdrži kritike) obenem z ukrepi širše družbenopolitične skupnosti, pojaviti naslednji:

- zaradi omenjenih možnosti uvoza opreme, ob tem pa dejstvo, da rastejo druge republike v Jugoslaviji v srednjeročnem obdobju 1981 — 1985 hitreje kot Slovenija (od Hrvaške s 4,7 — Črne gore s 8,9 % realne rasti), se odpirajo večje možnosti občinske strojegradnje pri izdelavi opreme;
- spremembe v razvoju manj razvitih bo morale v bodoče sloneti na medsebojnem dogovarjanju o izdelavi opreme in tehnologije med OZD v naši občini (oziroma širše) ter med OZD v manj razvitih območjih;
- Najmanj polovico prirasta družbenega proizvoda bomo v prihodnje morali doseči z izvozom, to pomeni:

	000 din	USA dol.
leta 1981	7.004.110	259.411.481
1982	7.249.254	268.490.888
1983	7.502.978	277.888.074
1984	7.765.582	287.614.148
1985	8.037.378	297.680.666
Skupaj	37.559.302	1.391.085.257

da bi na ta način dosegli maksimalno pokritje uvoza in devizno ekonomsko stabilizacijo ter likvidnost v tujini.

Čeprav je akumulacija v letu 1980 dosegla visoko rast (68 %) jo bomo ekonomizirali le, če jo bomo uspeli vključiti v združitve sredstev v občini za nove investicije zaradi vse očitnejšega zmanjševanja bančnih sredstev ter kreditov iz tujine. To z drugimi besedami pomeni spremembo politike v OZD v pogledu združevanja sredstev.

PREDLOG ZAKLJUČKOV

Izvršni svet Skupščine občine Ljubljana-Siška je spričo dejstev, da podatki o gibanjih gospodarstva v prvih dveh mesecih leta 1981 kažejo rahel odmik od začrtane resolucije, sklenil predlagati naslednje zaključke:

- Upadanje izvoza je posledica kriznih situacij v svetu, ker se svetovni trg zapira, zlasti na zahodu, uvozniki pa terjajo določene bonitete v kreditiranju, o katerih pa se še nismo dogovorili. Zato bi bilo potrebno, da Izvršni svet skliče delovni posvet z vsemi izvozniki ter ugotovitve s tega posveta posreduje IS SRS ter drugim organom v republiki.
- Z organizacijami združenega dela, ki imajo težave v proizvodnji naj bi Izvršni svet sklical posvetovanje po panogah, da se ugotove možnosti za zagotovitev nemotenega reprodukcijskega procesa. Tudi s temi ugotovitvami bo potrebno seznaniti IS SRS oz. druge organe v republiki.
- Za čim aktivnejše odpiranje proizvodne opreme v okviru organizacij združenega dela strojegradnje, bo IS anketiral te organizacije ter z njim v povezavi ter v sodelovanju z medobčinsko gospodarsko zbornico pripravil temelje bodočega sodelovanja med organizacijami združenega dela v občini (SR Sloveniji) ter organizacijami združenega dela v manj razvitem območju SFR Jugoslavije.

- Izvršni svet bo mesečno spremljal založenost organizacij združenega dela s surovinami in materialom, da bi se na ta način vzpostavila stalna kontrola nad oskrbo in s tem v zvezi lahko tudi sprejeli morebitni intervencijski ukrepi.
- Dosedanji način spremljanja zunanjetrgovinske menjave sicer ne omogoča mesečne spremljave tega pojava, vendar se bo Izvršni svet prizadeval, da z ustreznimi strokovnimi službami v mestu pridobi te podatke, da bi se na njihovi podlagi lahko vzpostavila spremljava zunanjetrgovinskih tokov in sprejemalo ukrepe tekoče ekonomske politike s tem v zvezi.
- Izvršni svet bo tekoče spremljal izvajanje ukrepov za ohranitev socialne in ekonomske varnosti delavcev in občanov. Izvršni svet predlaga zboru združenega dela, da potrdi te zaključke.

IZVRŠNI SVET

OSNUTEK

Na podlagi tretjega odstavka 5. člena zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena (Ur. list SRS 24/75 in 13/77) smo: organizacije združenega dela, krajevne skupnosti na območju ljubljanskih občin, Skupščina občine Ljubljana-Bežigrad, Skupščina občine Ljubljana-Center, Skupščina občine Ljubljana-Moste-Polje, Skupščina občine Ljubljana-Siška, Skupščina občine Ljubljana-Vič-Rudnik in Skupščina mesta Ljubljana, sklenili

DRUŽBENI DOGOVOR O SOODLOČANJU V ZADEVAH SKUPNEGA ODDLOČANJA V KOMUNALNIH SKUPNOSTIH MESTA IN OBČIN TER KRAJEVNIH SKUPNOSTIH ZARADI ZAGOTAVLJANJA OPRAVLJANJA KOMUNALNIH DEJAVNOSTI POSEBNEGA DRUŽBENE GA POMENA

1. člen

Krajevne skupnosti, organizacije združenega dela na območju ljubljanskih občin, Skupščina občine Ljubljana-Bežigrad, Skupščina občine Ljubljana-Center, Skupščina občine Ljubljana-Moste-Polje, Skupščina občine Ljubljana-Siška, Skupščina občine Ljubljana-Vič-Rudnik in Skupščina mesta Ljubljana s tem družbenim dogovorom določamo:

1. komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki se opravljajo na območju ljubljanskih občin oz. mestu Ljubljana in imajo pomen posebej za mesto, posebej za občino in posebej za krajevno skupnost.
2. zadeve skupnega odločanja, s katerimi zagotavljamo opravljanje komunalnih dejavnosti posebnega družbenega pomena in to glede na pomen za mesto, občino in krajevno skupnost.
3. način soodločanja v mestni komunalni skupnosti, občinski komunalni skupnosti in v krajevni skupnosti.

2. člen

Komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena osebne rabe, ki imajo pomen za mesto so:

1. oskrba naselij z vodo in odprava odpadnih in atmosferskih voda (kanalizacija).
2. oskrba naselij s plinom in toplotno energijo.
3. opravljanje mestnega potniškega prometa in gospodarjenje s prostorom ter objekti namenjenimi za avtobusni potniški promet.
4. odstranjevanje smeti in kosovnih odpadkov.
5. opravljanje potrebne in pokopališke dejavnosti.

Komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki imajo pomen za občino so:

1. področje osebne rabe:
 - opravljanje dimnikarskih storitev,
 - javna higienska kopališča in javne sanitarije.
2. področje skupne rabe:
 - vzdrževanje snage v naseljih,
 - urejanje naselij z javnimi zelenimi površinami,
 - opremljanje naselij z otroškimi igrišči,
 - vzdrževanje varstvenih pasov,
 - opremljanje naselij z javnimi tržnicami, sejmišči in parkirišči,
 - urejanje ulic in trgov ter javne razsvetljave,
 - upravljanje in urejanje stavbnega zemljišča.

Komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki imajo pomen samo za krajevno skupnost so:

- oskrba naselij z vodo v krajevnih skupnostih iz lokalnih vodovodov,